

BOGĂȚIA ȘI VESELIA

Peste drum de palatul unui om bogat era odată bordeiul unui muncitor de pământ. Cu cât casa bogatului sclipea de avuție, cu atât bordeiul muncitorului sclipea de sărăcie.

Stăpânul bordeiului avea șapte copii. Cinci băieți și două fete. Toți mari, toți ajunși de însurat și de măritat. Bogatul avea doi copilași. Copiii muncitorului rumeni și sănătoși, copiii bogatului gălbejiți și bolnăvicioși.

Când se lumina de ziuă, omul ieșea din bordei, și după dânsul toți flăcăii lui, unul după altul, mergeau la lucrul câmpului. Muierile rămăneau acasă și vedeau de rostul mâncării și de al îmbrăcăminte. Când mâncarea era gata pentru de nămiezi, toate mergeau cu merindea la câmp și întindeau o masă, cât pe colo, pe iarbă de-ți venea să te așezi și tu lângă dânsii, când îi vedeai.

Seara, când se întorceau de la munca câmpului, după ce cinau, bătrânul lua fluierul, căci știa să zică din fluier, și mi-ți trăgea niște doine de te adormea; apoi, întorcând-o pe foaia cealaltă trăgea niște cântece de dans, câte vreo bătută, câte vreo oltenească sau câte altceva și băieții cu fetele jucau și tropăiau de parcă numai ei singuri erau pe lume.

În casa bogatului era mușenie; nu se auzea nici țipenia. Se ducea și bogatul de acasă în trebile sale, și după ce se întorcea seara, se închidea

În câte vreo cămară și acolo scria tot ce făcuse ziua, socotea și iar socotea, până târziu noaptea.

Și era o tăcere de parcă nu locuia nimeni; încolo toate cămărilor erau luminate, dar atâta tot.

De multe ori bogații din casele cele mari nu se puteau odihni de chilomanele din bordeiul de peste drum.

Nevasta bogatului pizmuia fericirea săracului. Într-o zi ea zise bărbatului său:

– Frate, ce va să zică atâta posomorâre, atâta grijă și atâtea socoteli în care te cufunzi toată noaptea? Nu e zi lăsată de la Dumnezeu în care să te văd și eu o dată vesel și cu chef. Până când să tot fii posac? O să te prăpădești. Uite peste drum în bordeiul săracului cum domnește veselia.

– Ei, nevestă, Dumnezeu nu poate da toate omului, căci s-ar prăpădi, n-ar mai avea ce aștepta. Nouă ne-a dat bogăție și așteptăm veselie; celor de peste drum le-a dat veselie și așteaptă bogăție. Tot ce dorește omul nu poate dobândi deodată. Pentru aceasta o să-ți dau o probă.

A doua zi se scoală de dimineață omul cel bogat și iese din casă. El păndea în drum pe stăpânul bordeiului, și când se apropie de el, îi zise:

– Vecine, ai cunoscut pe răposatul tată-meu?

– Da, Măria Ta, l-am cunoscut.

– Ieri, căutând printre hârtiile lui, am dat peste una în care era scris: „Să se dea vecinului de peste drum o mie de galbeni, că este om harnic și cinstit, fără dobândă, fără nimic; să fie dator numai să-i înapoieze când o putea și câte cât se va înlesni.” Astăzi împlinesc dorința tatălui meu.

Și, puindu-i în mână o pungă cu o mie de galbeni, se duse pe ici încolo.

Muncitorul cum se văzu cu banii în mână se întoarse acasă, adună pe lângă dânsul pe toți copiii săi și începu să se laude că ce fel de om și cum a fost el în tinerețile lui. „Dovadă despre aceasta, zise el, este că vecinul cel bătrân, bogatul de peste drum, a lăsat cu sufletul ca moștenitorii lui să-mi dea o mie de galbeni. Iată-i.”

Și îi numără și îi socotiră și nu lipsea niciunul. Era o mie în cap.

Acum se puseră la sfat ce să facă cu banii. Unul zise una; altul zise alta. Lor nu li se părură bune sfaturile. Unul mai zise ca să ia o moșie cu arendă.

– Aș! răspunse altul. Ca să fii arendaș trebuie să știi carte, să faci la socoteli, să stai cu boierii și cu zapciul la taifas. Nu face pentru noi.

– Ba să mergem la oraș să deschidem o boltă.

– Ba să ne facem zarafi.

Din una din alta se apucară la ceartă.

De unde până aci era veselie mare în bordeiul lor, de când intrase mia de galbeni în casa lor, parcă intrase dracul neunirii și al zarvei. Nici tu cântare, nici tu jocuri, nici tu nimic.

Femeia muncitorului se luă pe gânduri. Ea zise:

– Bărbate, de când a intrat diavolul ăsta de aur în casa noastră, pace nu mai este.

Și luând punga cu totul, o aruncă într-un râu ce curgea p-aproape de coliba lor.

Copiii, cum văzură una ca asta, săriră cu toții, intrară în gărlă și începură a căuta punga cu galbenii, să se înecă oamenii și mai multe nu; și de lăsat nu se lăsară până ce nu găsiră punga și o scoaseră afară.

Și întorcându-se cu dânsa acasă, bătrânul muncitor zise:

– Știți ce? ca să fie pace, eu voi lua jumătate din bani și jumătate să-i împărțiți între voi. Așa mi se pare a fi cu dreptul.

Când auziră copiii una ca aceasta, toți săriră cu zurbaoa, că de ce bătrânul să ia mai mult?

Ce să tot lungim vorba? Două, trei zile cât trecură, până să-și facă ei planurile și să se învoiască ce negoț să facă bordeiul lor era ca și pustiu. Nu se auzea nici cântări, nici chilomane de răs, nici jocuri! Stau toți cu totul și chibzuiau și puneau la cale lucruri ce au rămas baltă.

Bogatul își chemă nevasta în seara dintâi și îi zise să asculte la veselia oamenilor din bordei. Ea nu auzi nimic.

A doua seară și a treia tot așa. Se mira și ea; când a patra zi dimineța, văzu pe vecinul lor cel sărac că vine la dânsii.

Bogatul ieși afară să vadă ce pofteste. Vecinul începu a zice:

– Boierule, fă-ți pomană cu noi și primește-ți darul înapoi. De când acest diavol a intrat în bordeiul meu, pacea n-am mai văzut-o cu ochii. Ia-ți banii și fii sănătos. D-ta cu bogăția d-tale, eu cu sărăcia mea; d-ta cu posăcia d-tale, eu cu veselia ce am învățat.

Și, întorcându-se la casa lui, el cu ai lui începură a urma, ca mai-nainte, să cânte și să joace. Bogăția ieșise pe fereastră. Veselia intrase pe ușă.